

Het TMJ gewricht heeft veel invloed op de gesteldheid van het paard

TMJ

DE 'MASTER LINK'

Als horsemanship instructeur en als NBD (Natural Balance Dentistry) gecertificeerd paarden tandarts werkt Huub Rietberg dagelijks met een grote diversiteit aan paarden. Als hij met een nuchtere blik de paardenindustrie bekijkt dan krijgt hij het gevoel dat er net zoveel oplossingen als kwalen bestaan. De markt is overspoeld met medicamenten, supplementen, dekens, apparatuur voor fysiotherapie, om nog maar te zwijgen over al de medicatie ontwikkeld voor maagzweren, zenuwafwijkingen, ontstekingen enzovoort... Volgens Huub heeft het kaakgewricht (TMJ) een grote invloed op de algehele gesteldheid van het paard.

Hoe zou het toch komen dat onze paarden zo uit balans zijn en zoveel medicatie nodig hebben? Komt het omdat we meer van onze paarden vragen, meer druk op ze zetten om te presteren of misschien te vaak op wedstrijd gaan? Veel verschillende zaken kunnen de oorzaak zijn van de onbalans in onze paarden. Ik geloof echter dat de meeste paardenmensen (inclusief de medische tak) niet op de hoogte zijn van de invloed die de TMJ (Temporo Mandibular Joint – kaakgewricht) heeft op het paard betreffende balans, biomechanica, spijsvertering en algehele gesteldheid. In mijn beschouwing is de TMJ de 'Master Link'. Als deze master link hersteld wordt naar de ideale positie met optimale ondersteuning van het gebit kunnen veel van boven-

genoemde kwalen eenvoudigweg verdwijnen en/of zich niet ontwikkelen. Er zou dus meer aandacht besteed moeten worden aan dit gewricht voordat verder gekeken wordt naar andere oplossingen. Het herstellen van de oorzaak is vaak een blijvende oplossing. Symptoombestrijding werkt vaak maar tijdelijk.

Het kaakgewricht (TMJ) is een kritiek punt voor de algehele gesteldheid van het paard. Het heeft drie belangrijke functies: het is onderdeel van het kauwen van ruwvoer, ondersteuning van het zenuwcentrum, en de proprioceptie (de waterpas van uw paard). Proprioceptie of positiezin (ook wel kinesthesie genoemd), is het vermogen van een paard om de positie van

het eigen lichaam en lichaamsdelen waar te nemen. Wanneer het gebit gebalanceerd is door een daarvoor opgeleide NBD (Natural Balance Dentistry) paardentandarts kan het paard zelfstandig zijn welzijn beter onderhouden. Vele zaken zoals vertering van voedsel tot celdeling en snellere genezing kunnen op een natuurlijke manier beter ondersteund worden doordat de TMJ maximale bewegingsvrijheid heeft maar ook optimaal ondersteund wordt door het gebit.

Anatomie

De TMJ is de samenkomst van de Temporalis en de Mandibular. Het gewricht bestaat uit twee delen. Het bovenste deel, de tempo-

ralis, heeft een ondiepe kom en het onderste deel, de mandibule, heeft een daarin passende bolling en een deel dat door de opening in de temporalis steekt (Coronoid process). Het gewricht biedt voldoende bewegingsruimte om van voor naar achter, van links

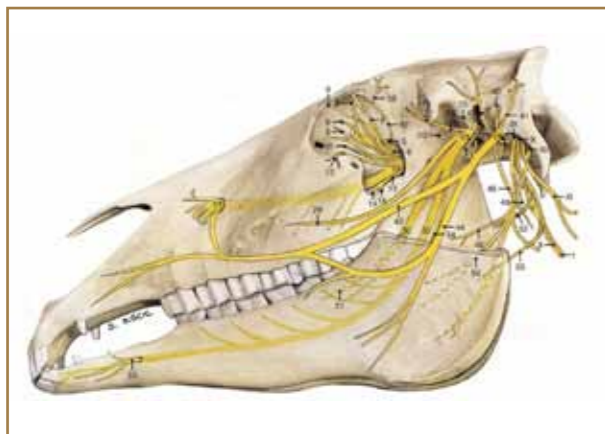
Het TMJ gewricht
en de Trigemini zenuw

De belangrijke Trigemini zenuw loopt door de TMJ. Deze zenuw is verantwoordelijk voor de beweging van het lichaam, zoals waar het paard zijn benen plaatst, wat ze voelen in de benen en hoe ver ze hun benen durven plaatsen, naast nog vele andere functies. Er is inmiddels voldoende bewijs dat wanneer de TMJ niet gecentreerd is en deze zenuw bekneeld raakt, dit ervoor kan zorgen dat het paard kortere passen maakt, een minder goede balans heeft, moeilijk vierkant staat, moeilijk de juiste galop aanneemt, spiermassa vermindert, de bovenlijn van het paard invalt, en de lijst is nog veel langer...

Foto: Gera Hoving

naar rechts en roterend te bewegen. Het is een van de meest veelzijdige gewrichten in het paard. Het is daarnaast wel een heel strak gewricht dat bij elkaar gehouden wordt door pezen, ligamenten en een complexe structuur van zeer krachtige spieren.

Daarbij wordt het gehele paard aangestuurd door een netwerk van zenuwen. Veel van die zenuwbanen die door het gehele paard lopen passeren de TMJ zoals hieronder weergegeven.

Wanneer er dus iets niet goed zit in het kaakgewricht heeft dit direct invloed op het gehele paard. Het kaakgewricht kan dus met recht de 'Master Link' genoemd worden.

TMJ onbalans/TMD

Als het gebit van het paard niet of niet op de juiste wijze wordt onderhouden kan het paard pijn ontwikkelen in het kaakgewricht. Als die pijn duidelijk wordt en zich uitbreidt dan noemen we deze aandoening TMD (Temporo Mandibular Dysfunction). Wat begint als een beetje oncomfortabel gevoel in het kaakgewricht ontwikkelt zich in een knallende hoofdpijn. U merkt

dat van het moeilijker buigen van uw paard tot aan extreme gedragsverandering, protest op het bit of neusdruk en het staken van werk. Wanneer u eenmaal weet waar u op moet letten kan deze aandoening eenvoudig herkend worden. De evaluatie is wel iets subtieler dan alleen maar even checken of er scherpe puntjes aan de kiezen zitten. Deze aandoening wordt dan ook vaak over het hoofd gezien door de gevestigde geneeskunde en niet-NBD geschoolde paardentandartsen.

Hoe herken je TMJ onbalans/TMD

1: Observeer het paard als het aan het kauwen is. Let op een symmetrische beweging van de kaak. Kijk of hij/zij beide zijden goed en evenredig gebruikt. Houdt hij/zij het hoofd wat schuin tijdens het kauwen? Laat het paard proppen vallen uit zijn mond? Ook wanneer het paard niet eet kun je aan de symmetrie van het hoofd veel aflezen. Staan beide ogen, oren en neusgaten ongelijk? Hoe ziet de botstructuur van het hoofd er uit, is die symmetrisch? En zijn de kaak en de bespieding van het hoofd symmetrisch? Al deze zaken zeggen veel over hoe het paard zich beweegt tijdens het kauwen maar ook tijdens beweging in het werk.

“Wanneer er afwijkingen in de snijtanden zijn dan zijn er afwijkingen in het kaakgewricht en dus ook op andere plaatsen in het lichaam.”

2: Evalueer de snijtanden. Het patroon van de snijtanden, de lengte, en de hoek waarin ze staan, hebben allemaal invloed op de biomechanica van de TMJ. Kijk recht naar de snijtanden om te kijken of ze recht staan en netjes op elkaar aansluiten. Wanneer er

Overjet

Een paard met een overjet. De voorwaartse-achterwaartse beweging wordt hier beperkt doordat de overjet een rand creëert waar het paard/de TMJ door gecompriemd wordt. Beperking in beweging is hier zeker!

Wedge

Dit paard heeft een 'wedge' en zal moeilijk naar rechts buigen omdat die beweging druk zet op de rechter TMJ, waardoor het onmogelijk wordt voor dit paard zijn rechterkant los te laten en te ontspannen voor buiging. Ook zien we dat de boven- en onderkant niet op elkaar aansluiten en dit paard geeft hier al mee aan links georiënteerd te zijn.

afwijkingen in de snijtanden zijn dan zijn er afwijkingen in het kaakgewricht en dus ook op andere plaatsen in het lichaam. Kijk van de zijkant naar de snijtanden of er een overbeet of onderbeet is en kijk of er voldoende vrijheid is in beweging van links naar rechts en van voor naar achter terwijl de voortanden elkaar raken (occlusie). Controleer de voorwaarts-achterwaartse beweging door een vinger tegen de voortanden te leggen waar boven en onder elkaar raken. Wanneer het hoofd omhoog beweegt zullen de ondertanden naar achteren bewegen en bij een beweging van het hoofd naar beneden komen de onderste tanden naar voren.

“Luister naar het geluid dat het gebit maakt tijdens het kauwen. Er zou een gelijkmatige harmonieuze maling hoorbaar moeten zijn.”

3: Luisteren! Luister naar het geluid dat het gebit maakt tijdens het kauwen. Er zou een gelijkmatige harmonieuze maling hoorbaar moeten zijn. Plop-, knars- of piepgeluiden geven aan dat de vlakken van de kiezen niet goed over elkaar schuiven en dus het maalproces beïnvloeden. Tevens is er dan sprake van een beperking in de bewegingsvrijheid van de TMJ. Een paard zou het beste op de grond gevoerd worden zodat het de hals en de kaak ver naar beneden kan strekken. Dit zorgt er voor dat het Atlanto-Axial gewricht (C1-C2) opent, de kiezen elkaar optimaal raken en de spieren en weke delen in perfecte balans zijn tussen spanning en ontspanning. Dit zorgt voor een perfecte kauwbeweging, neurologische input en levert ontspanning op in het hoofd van het paard.

4: Zachte palpatie van de TMJ kan gevoeligheid aangeven en asymmetrie tussen beide zijden in de ruimte tussen het gewricht kan zo ontdekt worden. De ene kant kan ondiep en zacht aanvoelen terwijl de andere kant strak en aangespannen voelt. Ook palpatie en observatie van de spieren op het voorhoofd en op de wangen geeft bij asymmetrie aan dat de kaak niet in balans is, en dus de TMJ gecompriemd en/of niet optimaal gebruikt kan worden.

Palpatie
van de TMJ

5: Rij-technische problemen, moeilijk oplosbare rechtricht problemen en andere balansproblemen tijdens het werken met het paard zijn ook indicaties waarbij aan TMD gedacht kan worden. Ook steeds terugkerende blessures zijn een indicatie van TMD.

De aanbevolen behandeling

Nadat de bovengenoemde evaluatie is gedaan en er worden afwijkingen gevonden, dan kunt u het beste op zoek gaan naar een NBD (Natural Balance Dentistry) gecertificeerde tandarts. NBD paardentandartsen zijn zich bewust van het effect dat een beperking in het kaakgewricht teweeg kan brengen in het gehele

INFORMATIEF

lichaam. Een NBD paardentandarts zal uw paard ook op deze manier evalueren en niet alleen maar even kijken of er haken of scherpe punten op de kiezen zitten. Ik ben een groot promotor van NBD omdat ik zie dat deze manier van behandelen gericht op het gehele paard een veel anatomisch correctere behandelwijze oplevert. Ik heb het gevoel dat de paardentandheekunde zich steeds verder ontwikkelt in de richting van gemak voor de behandelaar in plaats van wat correct en in het voordeel van het comfort van het paard is. Een NBD paardentandarts werkt met speciaal ontwikkelde, voor het paard ergonomische handinstrumenten waardoor zeer precies en met een zeer direct gevoel gewerkt kan worden. Het speculum (de mondsperder) gaat maar minimaal open en het paard wordt behandeld met het hoofd in een natuurlijke positie waarbij vaak op de knieën gewerkt wordt. Het gebruik van elektrische instrumenten is niet aan te raden omdat het niet in het belang van het paard is maar voor het gemak van de gebruiker is ontwikkeld. Meestal is het gebruik ervan alleen maar mogelijk onder zware verdoving. Vaak wordt het paard dan in een zeer onnatuurlijke positie omhoog gehouden om te kunnen werken. Elektrische instrumenten zijn zo efficiënt dat alleen een echte kunstenaar hiermee precies genoeg kan werken zonder te veel of op verkeerde plaatsen tanddelen te verwijderen.

Er wordt beweerd dat veel aandoeningen met betrekking tot TMD en andere neurologische aandoeningen vaak het gevolg zijn van het te veel, te vaak en op verkeerde plaatsen vijlen van de kiezen. Een NBD paardentandarts zal daarom niet met elektrische instrumenten werken. Een NBD paardentandarts concentreert zich op het optimaal aanpassen van het gebit met als resultaat een juiste biomechanische beweging van de kaak tijdens het kauwen en ook tijdens het werken met het paard.

Een NBD
paardentandarts
concentreert zich op
het optimaal aanpassen
van het gebit

Samenwerking

Nadat uw paard een NBD behandeling heeft ondergaan is het tijd voor de andere leden van het team zoals een cranio sacraal therapeut, osteopaat of bodyworker om de in het verleden ontstane onbalans in het lichaam te helpen herstellen.

Een cranio sacraal therapeut zorgt er voor dat het contact tussen hoofd en staart wordt verbeterd door lichte manipulatie van de fascia. De zenuwen die allemaal met elkaar in verbinding staan en die het gehele paard aansturen komen daardoor weer volledig in functie en zorgen op die manier dat uw paard beter beweegt en zich beter voelt. 🐾

Huib Rietberg – paardentandarts True Blue

Huib Rietberg volgde de opleiding aan de Advanced Whole Horse Dentistry School van Spencer LaFluer. Deze 2-jarige opleiding in de Verenigde Staten omvat zo'n 600 studie uren om de volledige stof te verwerken. Deze opleiding houdt rekening met het gehele paard en niet alleen de scherpe kantjes van het gebit.
www.paardentandarts-trueblue.be

IT'S YOUR MOVE

Classic Equine
PLAY TO WIN WITH THE CLASSIC EQUINE BOOT COLLECTION

Verkrijgbaar bij: www.euro-horse.nl

EUROHORSE MOBIELE WESTERN SPECIALIST
ZADEL PASSERVICE AAN HUIS
Tel. 06 - 51 08 28 55 en 06 - 51 70 20 61

WESTERN TODAY

Met één klik up-to-date!

Kijk op onze website voor het laatste nieuws. Ook vind je o.a. een compleet overzicht van alle wedstrijduitslagen en de wedstrijdagenda!

Westerntoday Market!

Bezoek onze complete marktplaats met verkoop-paarden, equipment, kleding en nog veel meer!

westerntoday.com

Western Performance Instructie
op locatie

Pleasure
Horsemanship
Trail
Ranch Riding
Western Riding

Anja Diephout
T: 06-48629557

Triple R Western Riding

www.triple-rwesternriding.nl

BEDAF
Stallenbouw BV

www.bedafstallenbouw.nl

Buntweg 2, 4885KT - Achtmaal (NL)
T. +31(0)76-5984885 F. +31(0)76-5985951